

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 18 Ιουλίου 2019 με την εξής σύνθεση: Άννα Χριστοδουλάκου, Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχαλίτση και Μιχαήλ Οικονόμου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 21.06.2019 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 758/21.06.2019 της προσφεύγουσας «...», που εδρεύει ..., οδός ... αρ. ..., Τ.Κ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ (Δ.Ε.Υ.Α.Π.) (εφεξής «αναθέτων φορέας»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να γίνει δεκτή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή της και να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 243/10.06.2019 Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α.Π., κατά το μέρος που με αυτήν έγινε δεκτή η προσφορά της διαγωνιζόμενης «...».

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια, Άννα Χριστοδουλάκου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, με την υπ' αριθμ. πρωτ. 7/2018 Διακήρυξη ο αναθέτων φορέας προκήρυξε Ηλεκτρονικό Ανοικτό Διαγωνισμό για την «Προμήθεια και τοποθέτηση φρεατίων ΕΕΛ», συνολικού προϋπολογισμού 148.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής. Η Διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 27.09.2018 με ΑΔΑΜ: 18PROC003753374, καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Εθνικού

Αριθμός Απόφασης: 890/2019

Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.). (Συστημικός Αριθμός 64752).

2. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει κατατεθεί, πληρωθεί και δεσμευθεί το νόμιμο παράβολο κατά τις διατάξεις του άρθρου 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο αυτόματης δέσμευσης με κωδικό ..., εξοφληθέν, όπως προκύπτει από το από 20.06.2019 αποδεικτικό πληρωμής της Τράπεζας ..., ύψους 740,00€).

3. Επειδή, η υπό εξέταση προσφυγή, ενόψει του αντικείμενου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, καθώς και του χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π.

4. Επειδή, η υπό κρίση προσφυγή έχει κατατεθεί νομίμως και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 13.06.2019, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα, όπως άλλωστε και η ίδια δηλώνει και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 21.06.2019, κοινοποιήθηκε, δε, από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν. Ο αναθέτων φορέας κοινοποίησε την προδικαστική στους λοιπούς διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 24.06.2019, δεν ασκήθηκε, όμως, παρέμβαση.

5. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκήθηκε η προδικαστική προσφυγή δεδομένου ότι η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής της προσφοράς της ..., επιδιώκοντας να ανατεθεί στην ίδια (προσφεύγουσα) η σύμβαση, δεδομένου ότι η προσφορά της, έχει επίσης γίνει αποδεκτή –και δη μόνη αυτή- στο επίμαχο στάδιο του διαγωνισμού.

Αριθμός Απόφασης: 890/2019

6. Επειδή, με το από 04.07.2019 έγγραφό του, ο αναθέτων φορέας εξέφρασε τις απόψεις του επί της υπό εξέταση προσφυγής, τις οποίες κοινοποίησε ηλεκτρονικά στην Α.Ε.Π.Π. στις 08.07.2019.

7. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, με την υπ' αριθμ. πρωτ. 7/2018 Διακήρυξη ο αναθέτων φορέας προκήρυξε Ηλεκτρονικό Ανοικτό Διαγωνισμό για την «Προμήθεια και τοποθέτηση φρεατίων ΕΕΛ». Στο διαγωνισμό, συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορές, μεταξύ άλλων, η προσφεύγουσα (προσφορά με α/α συστήματος 112643), καθώς και η «...» (προσφορά με α/α συστήματος 113663). Στο πλαίσιο του διαγωνισμού, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 13/2/25.01.2019 απόφαση το Δ.Σ. του αναθέτοντος φορέα (συνεδρίαση της 25ης Ιανουαρίου 2019), με την οποία εγκρίθηκαν τα πρακτικά 1 και 2 της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού και, μεταξύ άλλων, κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της προσφεύγουσας, ενώ απορρίφθηκε η προσφορά της «...», με την αιτιολογία «*• Το ΤΕΥΔ που υποβλήθηκε ηλεκτρονικά από την διαγωνιζόμενη εταιρεία δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο. Ως εκ τούτου θεωρούμε ως μη έγκυρη την υπογραφή του κάτι που ισοδυναμεί με μη έγκυρη υποβολή του. Η επιτροπή για των ως άνω λόγο θεωρεί ελλιπή την προσφορά της εταιρίας*». Κατά της ως άνω απόφασης η «...» άσκησε ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. την με ΓΑΚ 213/18.02.2019 προδικαστική προσφυγή, στρεφόμενη κατά του αποκλεισμού της. Επί της ως άνω προδικαστικής προσφυγής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 394/2019 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. με την οποία έγινε δεκτή η ως άνω προδικαστική προσφυγή και ακυρώθηκε ο με την ως άνω αιτιολογία αποκλεισμός της «...». Κατόπιν των ανωτέρω, συντάχθηκε το υπ' αριθμ. 3 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο «*... Προτείνει ομόφωνα : α) όπως γίνει καταρχήν αποδεκτή και αξιολογηθεί εκ νέου η προσφορά με α/α 113663 του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα «...» ... Στην συνέχεια η Επιτροπή αυτεπάγγελτα επανέρχεται στην αξιολόγηση των ηλεκτρονικά αναρτημένων δικαιολογητικών συμμετοχής - τεχνικής προσφοράς για τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα «... ».* Στο σημείο αυτό η επιτροπή σημειώνει ότι τα διαθέσιμα (προσβάσιμα κατόπιν της από 7/11/2018 ηλεκτρονικής αποσφράγισης) προς έλεγχο δικαιολογητικά είναι τα επισυναπτόμενα ηλεκτρονικά αρχεία της επίμαχης

Αριθμός Απόφασης: 890/2019

προσφοράς με τον παρακάτω αναφερόμενο μοναδικό α/α του συστήματος: [ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΠΙΝΑΚΑΣ] Στην συνέχεια η επιτροπή γνωρίζοντας (συνεδρίαση της 7-11-2018) σχετικά με την κατάθεση σε έντυπη μορφή σφραγισμένου φακέλου αρ. πρωτοκόλλου 18551Α /25-10-2018 για την εταιρία ... προχώρησε στον έλεγχο των επισυναπτόμενων αρχείων με τα δικαιολογητικά συμμετοχής και τον σφραγισμένο φάκελο προσφοράς (ως προς το σύμφωνο ή όχι με την διακήρυξη) που έχουν αναλυτικά για την υπόψη προσφορά ως εξής: [ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΠΙΝΑΚΑΣ] Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών στοιχείων και λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη : α) την σχετική επιβεβαίωση γνησιότητας για την εγγυητική επιστολή συμμετοχής του εν λόγω φορέα από την απαντητική επιστολή από το αρμόδιο πιστωτικό ίδρυμα, β) την αναφορά που γίνεται στην υπ' αριθμ. 394/2019 απόφαση του 5ου κλιμακίου της ΑΕΠΠ σχετικά με πιστοποιητικό του τμήματος εφόρου εταιρειών βάσει του οποίου πιστοποιείται ότι ως νόμιμη εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα ... είναι η υπογράφουσα ψηφιακά το υποβληθέν ΤΕΥΔ κ. ..., η Επιτροπή διαγωνισμού σημειώνει τα εξής: Η προσφορά με α/α 113663 ήτοι της εταιρείας ... είναι ΠΛΗΡΗΣ και σύμφωνη με τους όρους της διακήρυξης και η επιτροπή ΟΜΟΦΩΝΑ έκανε δεκτή την συμμετοχή της στον διαγωνισμό και συνέχισε της διαδικασίας με την αποσφράγιση της οικονομικής της προσφοράς για όλα τα τμήματα που συμμετέχει. Κατόπιν των ανωτέρω, η επιτροπή εισηγείται ομόφωνα: ... 2) την αποδοχή της προσφοράς με α/α 113663 του οικονομικού φορέα «...» κατόπιν της εκ νέου εξέτασης του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών στοιχείων του. ...». Στη συνέχεια, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή απόφαση του αναθέτοντος φορέα, σύμφωνα με την οποία «... 1) Εγκρίνει το πρακτικό υπ' αριθμ. 3 διενέργειας ελέγχου εκ νέου φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς για τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα «...» και συμμόρφωσης του αναθέτοντος φορέα στις υπ' αριθμ. 393/2019, 394/2019 αποφάσεις του 5ου κλιμακίου της ΑΕΠΠ (που επισυνάπτεται στην παρούσα και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα αυτής) του ανοικτού δημόσιου ηλεκτρονικού μειοδοτικού διαγωνισμού για την «προμήθεια και τοποθέτηση

φρεατίων ΕΕΛ», που όπως προκύπτει από αυτό, προτείνεται: - Η ακύρωση της υπ' αριθμ. 13/25-1-2019 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΥΑΠ κατά το μέρος που: α) απορρίπτει την προσφορά με α/α 113663 του οικονομικού φορέα «...» και β) αποδέχεται την προσφορά με α/α 114294 του συμμετέχοντος φορέα ... -Την αποδοχή της προσφοράς με α/α 113663 του οικονομικού φορέα «...» κατόπιν της εκ νέου εξέτασης του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών στοιχείων του. -Την απόρριψη της προσφορά με α/α 114294 του συμμετέχοντος φορέα ... κατόπιν υποχρέωσης συμμόρφωσης της ΔΕΥΑΠ στην υπ' αριθμ. 393/2019 απόφαση του 5ου κλιμακίου της ΑΕΠΠ. ...». Κατά της ως άνω απόφασης, κατά το μέρος που με αυτήν έγινε δεκτή η προσφορά της «...», ασκήθηκε η υπό εξέταση προσφυγή.

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 253 «Αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων» του Ν. 4412/2016 «1. Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, ...». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 91 του Ν. 4412/2016 «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102. ...».

9. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕΛΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.).

Αριθμός Απόφασης: 890/2019

Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused

Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεων του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ΄, σελ. 776).

10. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣτΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκώ πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη

σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

11. Επειδή, συνεπώς, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία καθόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση Pirro Pizzo, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τήρησης από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών δικαστηρίων συμπλήρωση των κενών των εγγράφων και της νομοθεσίας).

12. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣτΕ 2454/09, ΕΑ ΣτΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑθ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ.

σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

13. Επειδή, οι διαγωνιζόμενοι φέρουν την ευθύνη για τη νόμιμη σύνταξη της προσφοράς τους, το περιεχόμενο της οποίας τους δεσμεύει (Α.Ε.Π.Π. 102/2018).

14. Επειδή, το ΔΕΕ έχει χρησιμοποιήσει την έννοια του «ευλόγως ενημερωμένου και κανονικά επιμελούς συμμετέχοντα» σε διαφορετικά επίπεδα αξιολογικής κρίσης. Ειδικότερα, καταρχήν αναφορικά με την κρίση περί της ασάφειας ή μη όρου διακήρυξης έχει αναφέρει ενδεικτικά «Στη σκέψη 42 της απόφασης SIAC Construction (C-19/00, EU:C:2001:553), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο ενδιαφερόμενος διαγωνιζόμενος αδυνατούσε όντως να κατανοήσει τα επίμαχα κριτήρια αναθέσεως ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε τη δυνατότητα να τα κατανοήσει βάσει του κριτηρίου του ευλόγως ενημερωμένου διαγωνιζόμενου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια» (βλ. Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigilo Ltd) σκ. 54,55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C-375/17 (Stanley Int. Betting Ltd) σκ. 71). Περαιτέρω, η ως άνω έννοια «αναδύεται» όταν το Δικαστήριο επιληφθέν επί συγκεκριμένης συμπεριφοράς υποψηφίου και δη επί ζητήματος γένεσης τελωνειακής οφειλής έκρινε ότι «Συναφώς, αφενός, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση «όφειλαν εύλογα να γνωρίζουν», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 202, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, αναφέρεται στη συμπεριφορά ενημερωμένου και επιμελή επιχειρηματία» [Απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011, υπόθεση C-454/10 (Oliver Jestel) σκ.22, Προτάσεις του

Γενικού Εισαγγελέα, Michal Bobek, της 5ης Ιουλίου 2017, Υπόθεση C-224/16 (ΑΕΒΤΡΙ) σκ. 71].

15. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 310 « Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» του Ν. 4412/2016 « 1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο στις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, όπως ιδίως παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα που θεσπίζονται με το νόμο, τις κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση κατά το πρώτο εδάφιο δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση της παραγράφου 1 δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη

διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. 4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσοςνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για τον αναθέτοντα φορέα, εάν επίκειται αποκλεισμός του προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

16. Επειδή, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος των ομοίου περιεχομένου άρθρων 102 και 310 και του άρθρου 18 Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης ώστε να επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή των υποβληθεισών προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η

διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Αντίστροφα, είναι παραδεκτή η συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας, ενώ το σφάλμα πρέπει να είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή θα πρέπει να είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης, τα οποία ακριβώς για αυτόν τον λόγο έχουν την ευχέρεια κατά την ακριβώς παραπάνω κρίση τους και συνεπεία αυτής να καλέσουν κατ' άρθ. 102 και 310 τον οικονομικό φορέα για διευκρινίσεις. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης αποτελεί υπό προϋποθέσεις η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 253/2017 ΑΕΠΠ). Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι η πλημμέλεια που αναφέρεται ανωτέρω, θα πρέπει να δημιουργεί αντικειμενικώς αμφισημία σε συγκεκριμένο όρο ή προδιαγραφή άλλως θα πρέπει να είναι ικανή να δημιουργήσει στον επαρκώς ενημερωμένο υποψήφιο δικαιολογημένη αμφιβολία ως προς την ορθή διαμόρφωση της προσφοράς του, κατά τρόπο που να καθίσταται επιβεβλημένη η επίκληση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και συνεπεία αυτής υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καλέσει τον υποψήφιο ανάδοχο δυνάμει των άρθρων 102 παρ. 5 και 310 παρ. 5 για διευκρίνιση ή συμπλήρωση της προσφοράς του (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 876/2019, 393/2019).

17. Επειδή, η διαγραφόμενη με τις διατάξεις των άρθρων 102 και 310 του Ν. 4412/2016, διαδικασία δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών, των οποίων η υποβολή ήταν απαραίτητη βάσει ρητών και με σαφήνεια διατυπωθέντων όρων της διακήρυξης, ούτε να οδηγήσει στην τροποποίηση υποβληθείσας προσφοράς (πρβλ. αποφ. ΔΕΕ της 29ης.3.2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, σκ.

40, της 11ης.5.2017, Archus και Gama, C-131/16, σκ. 31, της 4ης.5.2017, C 387/14, Esaprojektsp. z o.o. κατά WojewództwoŁódzkie, σκ. 37-40). Ομοίως, καθίσταται σαφές ότι δεν χωρεί εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 102 και 310 του Ν. 4412/2016, όταν από τις οικείες διατάξεις προκύπτει δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα να απορρίψει την οικεία προσφορά.

18. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1.5 «Προθεσμία παραλαβής προσφορών και διενέργεια διαγωνισμού» της Διακήρυξης «*Η καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των προσφορών είναι η Δευτέρα 22 Οκτωβρίου 2018 και ώρα 20:00. Η διαδικασία θα διενεργηθεί με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.), μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ως άνω συστήματος, με ημερομηνία ανάρτησης της διακήρυξης στην διαδικτυακή πύλη την Δευτέρα 1 Οκτωβρίου 2018*». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2.1.5 «Εγγυήσεις» της Διακήρυξης «*Οι εγγυητικές επιστολές των παραγράφων 2.2.2 ...περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: ... η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης.*». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.2 «Εγγύηση συμμετοχής» της Διακήρυξης και ειδικότερα την παράγραφο 2.2.2.1. αυτού «*Για την έγκυρη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, κατατίθεται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς (προσφέροντες), εγγυητική επιστολή συμμετοχής, της οποίας το ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της προ εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α., με ανάλογη στρογγυλοποίηση, που ανέρχεται στο ποσό των δύο χιλιάδων εννιακοσίων εξήντα ευρώ (2.960,00) ευρώ. ... Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 2.4.5 της παρούσας, ήτοι εννέα (9) μήνες αλλιώς η προσφορά απορρίπτεται*». Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.3 «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» της Διακήρυξης και ειδικότερα την παράγραφο 2.4.3.1. αυτού «*Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων*

στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: α) Το τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης (Τ.Ε.Υ.Δ.), ... β) Την εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 302 του ν. 4412/2016 τις παραγράφους 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.5 «Χρόνος ισχύος των προσφορών» της Διακήρυξης «Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα οκτώ (8) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης προσφορών» της Διακήρυξης «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους ... 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), ... β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ...».

19. Επειδή, με τον πρώτο λόγο η προσφεύγουσα προβάλλει ότι «Α. 1) Σύμφωνα με τον ρητούς και अपαράβατους όρους της με αριθμό 7/2018 Διακήρυξης του κρινόμενου Διαγωνισμού, όπως αυτοί διατυπώνονται στα παρακάτω άρθρα και συγκεκριμένα: α.- Στο άρθρο 1.5 «Προθεσμία παραλαβής προσφορών και διενέργεια διαγωνισμού» (σελ. 5 της Διακήρυξης), ορίζεται ότι: «Η καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των προσφορών είναι η Δευτέρα 22 Οκτωβρίου 2018 και ώρα 20:00. Η διαδικασία θα διενεργηθεί με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.), μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ως άνω συστήματος, με ημερομηνία ανάρτησης της διακήρυξης στην διαδικτυακή πύλη την Δευτέρα 1 Οκτωβρίου 2018». β.- Στο άρθρο 2.1.5 «Εγγυήσεις» (σελ. 8 & 9 της Διακήρυξης), ορίζεται ότι: «Οι εγγυητικές επιστολές των παραγράφων 2.2.2 ...περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: ... η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης.». γ.- Στο άρθρο 2.2.2 «Εγγύηση συμμετοχής»

και στην παράγραφο 2.2.2.1. αυτής (σελ. 10 της Διακήρυξης) ορίζεται ότι: «Για την έγκυρη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, κατατίθεται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς (προσφέροντες), εγγυητική επιστολή συμμετοχής, της οποίας το ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της προ εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α., με ανάλογη στρογγυλοποίηση, που ανέρχεται στο ποσό των δύο χιλιάδων εννιακοσίων εξήντα ευρώ (2.960,00) ευρώ. ... Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 2.4.5 της παρούσας, ήτοι εννέα (9) μήνες αλλιώς η προσφορά απορρίπτεται». δ.- Επίσης, στο άρθρο 2.4.3 «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» και στην παράγραφο 2.4.3.1. αυτής (σελ. 19 της Διακήρυξης), ορίζεται ότι: «Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: α) Το τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης (Τ.Ε.Υ.Δ.), ... β) Την εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 302 του ν. 4412/2016 τις παραγράφους 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης». ε.- Επίσης, στο άρθρο 2.4.5 «Χρόνος ισχύος των προσφορών» αυτής (σελ. 20 της Διακήρυξης), ορίζεται ότι: «Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα οκτώ (8) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού». στ.- Τέλος, στο άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης προσφορών» αυτής (σελ. 22 της Διακήρυξης), ορίζεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους ... 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), ... β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ...». 2) α.- Στο άρθρο 302 «Εγγυήσεις» του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «... Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης ...». β.- Από τον

συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 240, 242, 243 και 244 του Α.Κ. προκύπτει ο τρόπος υπολογισμού των προθεσμιών, και ειδικότερα: Στο Άρθρο 240 Α.Κ. ορίζεται ότι: «Στις προθεσμίες που καθορίζονται με νόμο, δικαστική απόφαση ή δικαιοπραξία ισχύουν οι ερμηνευτικές διατάξεις των άρθρων 241 έως 246». Στο Άρθρο 242 Α.Κ. Λήξη, ορίζεται ότι: «Η προθεσμία λήγει όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και, αν είναι κατά το νόμο εορτάσιμη, όταν περάσει ολόκληρη η επόμενη εργάσιμη». Στο Άρθρο 243 Α.Κ. Εβδομάδα, μήνας, χρόνος, ορίζεται ότι: «... Προθεσμία που έχει προσδιοριστεί σε μήνες λήγει μόλις περάσει η ημέρα του τελευταίου μηνός που αντιστοιχεί σε αριθμό με την ημέρα που άρχισε, και, αν δεν υπάρχει αντίστοιχη, η τελευταία ημέρα του μηνός ...». Στο Άρθρο 244 Α.Κ. ορίζεται ότι: «... Αν η προθεσμία που έχει προσδιοριστεί αποτελείται από μήνες και ημέρες, πρώτα υπολογίζονται οι μήνες και κατόπιν γίνεται η πρόσθεση των ημερών». γ.- Στο άρθρο 315 «Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας» του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης .πραγματοποιείται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα». δ.- Αντίστοιχα, στην παρ. 1 του άρθρου 97 «Χρόνος ισχύος προσφορών» του ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη». Β.1) Η διαγωνιζόμενη εταιρεία «...», για την συμμετοχή της στον κρινόμενο Διαγωνισμό, κατέθεσε με την προσφορά της την με Αριθμό ... Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής της Τράπεζας ... με Ημερομηνία Λήξεως 22 Ιουλίου 2019, γεγονός που καθιστά την προφορά της απαράδεκτη και απορριπτέα, αφού η ημερομηνία αυτή δεν καλύπτει τον ελάχιστο χρόνο ισχύος της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, σύμφωνα με τους ανωτέρω ουσιώδεις όρους της Διακήρυξης, η οποία θα έπρεπε να έχει ισχύ τουλάχιστον μέχρι 23 Ιουλίου 2019, ήτοι οκτώ (8) μήνες και τριάντα (30) ημέρες από την επόμενη της διενέργειας του Διαγωνισμού. Σημειώνεται εδώ ότι στην Διακήρυξη του κρινόμενου Διαγωνισμού, αλλά και στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης, η ημερομηνία 22 Οκτωβρίου 2018 αναφέρεται ως η καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών και λαμβάνεται και ως ημερομηνία

διενέργειας του διαγωνισμού αφού σε κανένα σημείο αυτών δεν αναφέρεται κάποια άλλη ρητή ημερομηνία ως ημερομηνία διενέργειας του Διαγωνισμού. Εξάλλου και η διαγωνιζόμενη εταιρεία «...», όπως προκύπτει σαφέστατα από το περιεχόμενο της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής συμμετοχής που κατέθεσε, έλαβε ως ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού την 22 Οκτωβρίου 2018, την οποία εσφαλμένα έλαβε και ως ημερομηνία εκκίνησης της προθεσμίας των οκτώ (8) μηνών, η οποία εκκινεί από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού, ήτοι από την 23 Οκτωβρίου 2018. Πλην όμως το ορθό είναι ότι η ως άνω προθεσμία των οκτώ (8) μηνών λήγει την 24 Ιουνίου 2019, αφού η τελευταία ημέρα 23 Ιουνίου 2019 είναι ημέρα εορτάσιμη - Κυριακή και η επόμενη εργάσιμη είναι η 24 Ιουνίου 2019 συν την προθεσμία των τριάντα (30) ημερών μετά την λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με τα ανωτέρω άρθρα της Διακήρυξης, οπότε προκύπτει η ημερομηνία 24 Ιουλίου 2019, ως υποχρεωτικός χρόνος ισχύος της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, με αποτέλεσμα να είναι απαράδεκτη η εγγυητική επιστολή συμμετοχής της εταιρείας «...». Η ανωτέρω έλλειψη - σφάλμα της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής που κατέθεσε η εταιρεία «...» δεν μπορεί να καλυφθεί από τα υπόλοιπα στοιχεία αυτής, αλλά ούτε και να συμπληρωθεί εκ των υστέρων με παράταση του χρόνου ισχύος αυτής, αφού έτσι παραβιάζονται η αρχή της τυπικότητας της διαδικασίας, η αρχή της διαφάνειας και η αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, οι οποίες επιβάλλουν την αξιολόγηση των προσφορών με βάση τα όσα δηλώθηκαν, προσκομίστηκαν και ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο της υποβολής των προσφορών. Ενδεικτικά αναφερόμαστε στην *ad hoc* με αριθμό 217/2018 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. (2ο Κλιμάκιο), ιδιαίτερα στην σκέψη 8 αυτής, όπου μεταξύ άλλων γίνεται δεκτό ότι: «8. Επειδή κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η Διακήρυξη του Διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το Δημόσιο διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο τη δημόσια αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν και υποχρεούται από την έναρξη και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει όσα ορίζονται σε αυτή (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οι οποίες

πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά, συνιστά παράβαση νόμου και οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007). Εξάλλου σε περίπτωση που η ίδια η διακήρυξη χρησιμοποιεί ορους, όπως «με ποινή αποκλεισμού...», «με ποινή απαραδέκτου οι συμμετέχοντες πρέπει...» ή άλλους παρομοίους, είναι προφανές ότι οι οροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της (βλ. Γνμδ ΝΣΚ 70/2002). Περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι δεν είναι δυνατό εκ των υστέρων να προσκομιστούν νέα κρίσιμα κατά τη Διακήρυξη στοιχεία (ΣΤΕ 436/2002), όπως δεν είναι δυνατή και η λήψη υπόψη κατά τη διαδικασία ανάθεσης προσόντος που ενώ όχι μόνο δεν αποδείχθηκε αλλά και ουσιαστικά έλειπε, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, τυχόν απεκτήθη μεταγενεστέρως, καθώς έτσι θα παραβιαζόταν η αρχή της τυπικότητας του διαγωνισμού και ασφάλειας αυτού, εκθέτοντας την κατακυρωτική κρίση σε τυχαία, μελλοντικά και αβέβαια γεγονότα. Τα παραπάνω προκύπτουν και εκ της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης και την κρίση επί των προδιαγραφών κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση των προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 Siac Construction Ltd, Συλλογή 2001, σ. 17725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. 12043, σκέψη 54), καθώς οι προσφορές τους θα αξιολογηθούν στα επόμενα στάδια επί τη βάση των όσων δήλωσαν, προσκόμισαν και εν τέλει ίσχυαν κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο (ήτοι αυτόν της ολοκλήρωσης χρόνου υποβολής προσφορών)». Η ίδια ως άνω απόφαση της Α.Ε.Π.Π. (217/2018 - 2ο Κλιμάκιο), έκρινε ως απαράδεκτη την εγγυητική επιστολή συμμετοχής, που κατατέθηκε στον εκεί κρινόμενο Διαγωνισμό με ημερομηνία ισχύος αυτής μέχρι την 04-07-2018, όταν ο

υποχρεωτικός χρόνος ισχύος της με βάση την Διακήρυξη ήταν μέχρι την 05-072018. Επίσης, αναφερόμαστε και επικαλούμαστε τα όσα γίνονται δεκτά με την με αριθμό 393/2019 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. (5ο Κλιμάκιο), που εξεδόθη επί της προηγούμενης προσφυγής μας στον κρινόμενο Διαγωνισμό, σκέψη 42, καθώς και με τις επίσης πολύ πρόσφατες με αριθμούς 487/2019 και 520/2019 αποφάσεις τις Α.Ε.Π.Π. (7ο Κλιμάκιο), σκέψεις 23 και 32 και 33, αντίστοιχα αυτών, στις οποίες, μεταξύ άλλων, χαρακτηριστικά ορίζονται τα εξής: «32. Επειδή, λόγω της εφαρμοζόμενης στους δημόσιους διαγωνισμούς αρχή της τυπικότητας, όλες οι διατάξεις της Διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους, οπότε τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν στον τρόπο υποβολής των Προσφορών των διαγωνιζομένων συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών (βλ. Ελ. Συν. VI Τμήμα, Αποφ. 24995, 1949/2009. Πρ. 115, 10/2008, 222/2005, Ζ'Κλιμάκιο, Πρ. 116, 1177/2009, Δημήτριος Ι. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β'έκδοση, Σάκκουλας, 2017, σελ. 195-197). 33. Επειδή, μια Προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής, είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, ΔΕΕ, Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C- 599/10, SAG ELV Slovensko κ.λ.π., σκέψη 36 . ΔΕΕ, Απόφαση της 10.10.2013, Υπόθεση C-336/12, Manona, σκέψη 31) ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C-599/10, SAG ELV Slovensko κ.λ.π., σκέψη 40 . ΔΕΕ, Απόφαση της 10.10.2013, Υπόθεση C-336/12, Manona, σκέψη 36), οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς και στην υποβολή μη υποβληθέντος δικαιολογητικού (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 11.05.2017, Υπόθεση C-131/2016, Archus and Gama . ΔΕΕ, Απόφαση της 29.03.2012, Υπόθεση C-599/10, SAG ELV Slovensko κ.λ.π., σκέψη 40 . ΔΕΕ, Απόφαση της 10.10.2013, Υπόθεση C-336/12, Manona, σκέψη 36). Άλλωστε, η διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής αφορά, κατ' αρχήν, νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά και όχι υποβληθέντα, μη νόμιμα κατά περιεχόμενο, δικαιολογητικά, καθόσον τυχόν μεταγενέστερη συμπλήρωση, των κρίσιμων μη νόμιμων δικαιολογητικών από τον οικονομικό φορέα, θα ισοδυναμούσε με

ανεπίτρεπτη αντικατάστασή τους (βλ. ΔεφΑθ 319/2017). Ως εκ τούτου, η δυνατότητα διευκρινίσεων ή συμπληρώσεων δεν ερμηνεύεται υπό την έννοια η αναθέτουσα αρχή δύναται να δέχεται εν γένει διορθώσεις παραλείψεων, οι οποίες κατά τη ρητή πρόβλεψη εγγράφων της σύμβασης επάγονται τον αποκλεισμό του υποψηφίου (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 6.11.2014, Υπόθεση C-42/13, *Cartiera dell' Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA*, σκέψη 46, υπ' αριθμ. 471/208 Απόφαση 1ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 63, υπ' αριθμ. 1132_1133 Απόφαση 7ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 34)». Επομένως, σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω, έπρεπε να απορριφθεί η Προσφορά της εταιρείας «...» και να αποκλεισθεί από την συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας, ώστε πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση του αναθέτοντα φορέα, κατά το μέρος που την έκανε δεκτή».

20. Επειδή, σύμφωνα με τους προπαρατιθέμενους όρους της Διακήρυξης, ορίζεται ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών η 22.10.2018, ενώ δεν ορίζεται ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού. Ως ημερομηνία, δε, έναρξης υπολογισμού της διάρκειας ισχύος της εγγυητικής επιστολής ορίζεται «[η] επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού». Εκ των ως άνω προκύπτει ασάφεια ως προς το αν «σημείο αναφοράς» για τον προσδιορισμό της «επομένης» είναι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ή η ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, αφού τέτοια (ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού) δεν ορίζεται. Πλην όμως είναι απολύτως σαφές ότι ως εναρκτήρια ημερομηνία υπολογισμού της διάρκειας ισχύος της εγγυητικής επιστολής είναι η επομένη αυτού του «σημείου αναφοράς». Εκ των ως άνω, περαιτέρω, προκύπτει πέραν κάθε αμφιβολίας ή παρερμηνείας ότι μοναδική ημερομηνία την οποία μπορούσαν, κατά την υποβολή των προσφορών τους, οι διαγωνιζόμενοι να λάβουν υπόψη τους ως ημερομηνία έναρξης υπολογισμού της διάρκειας ισχύος της εγγυητικής επιστολής είναι η επομένη της καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, η οποία ορίζεται στη Διακήρυξη (22.10.2018), ήτοι η 23.10.2018. Τούτο, δε, διότι, η ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, σε κάθε περίπτωση, είτε συμπίπτει με την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των

προσφορών είτε είναι μεταγενέστερη αυτής. Σε περίπτωση δε που η ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού είναι μεταγενέστερη, αυτό έχει ως αυτόθροη συνέπεια και την απαίτηση να λήγει και η εγγυητική επιστολή σε μεταγενέστερο αντίστοιχο χρόνο. Πλην όμως, δεδομένου ότι, κατά τα διαλαμβανόμενα στη σκ. 9, τυχόν ασάφειες της Διακήρυξης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εν προκειμένω, αφού δεν ορίζεται ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, μία τέτοια ερμηνευτική εκδοχή περί απαίτησης της λήξης της εγγυητικής επιστολής επί τη βάση υπολογισμού της διάρκειας ισχύος της με εναρκτήρια ημερομηνία μεταγενέστερη αυτής της επομένης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών, δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Σημειώνεται ότι η «...» εξέλαβε ως ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού την 22.10.2018, καθώς στην υποβληθείσα εκ μέρους της εγγυητικής επιστολή αναγράφεται ρητώς «*ημ/νία διενέργειας διαγωνισμού: 22 Οκτωβρίου 2018*». Περαιτέρω, από το συνδυασμό των προπαρατεθέντων άρθρων 2.2.2 και 2.4.5 της Διακήρυξης φαίνεται να προκύπτει ασάφειας ως προς την απαιτούμενη διάρκεια ισχύος της εγγυητικής επιστολής, ήτοι αν αυτή είναι «8 μήνες και τριάντα (30) ημέρες» ή «9 μήνες». Πλην όμως, η ως άνω εκ πρώτης όψεως διαφαινόμενη ασάφεια στερείται εν προκειμένω πρακτικής σημασίας. Τούτο, διότι, δεδομένου ότι ο όγδοος μήνας της διάρκειας ισχύος είναι ο Ιούνιος, ο οποίος διαρκεί τριάντα (30) και όχι τριάντα μία (31) ημέρες, υπό οιαδήποτε από τις ως άνω δύο εκδοχές, προκύπτει ως απαιτούμενη ημερομηνία λήξης της ισχύος της εγγυητικής επιστολής η 23.07.2019. Συνεπώς, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η απαιτούμενη από τη Διακήρυξη ημερομηνία λήξης της εγγυητικής επιστολής είναι η 23.07.2019 είναι βάσιμος. Περαιτέρω, από την επισκόπηση του φακέλου προκύπτει ότι, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα, η εγγυητική επιστολή που υπέβαλε η «...» αναγράφει ως ημερομηνία λήξης της ισχύος της την 22.07.2019, ήτοι προγενέστερη από την επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενη από τη Διακήρυξη. Συνεπώς, δεδομένου ότι σαφώς και ρητώς επί ποινή αποκλεισμού απαιτείτο η εγγυητική επιστολή να έχει ημερομηνία λήξης τουλάχιστον την 23.07.2019, ο αναθέτων φορέας όφειλε κατά δεσμία

αρμοδιότητα να αποκλείσει την προσφορά της «...», η οποία δεν πληροί την ως άνω απαίτηση. Συνεπώς, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι η προσφορά της «...» έπρεπε να απορριφθεί διότι φέρει ημερομηνία λήξης 22.07.2019, ενώ έπρεπε να φέρει ημερομηνία λήξης τουλάχιστον 23.07.2019 είναι βάσιμοι και πρέπει να γίνουν δεκτοί. Περαιτέρω, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, ερειδόμενοι στις διατάξεις των άρθρων 240, 242, 243 και 244 του Αστικού Κώδικα, βάσει των οποίων «*λήγει την 24 Ιουνίου 2019, αφού η τελευταία ημέρα 23 Ιουνίου 2019 είναι ημέρα εορτάσιμη - Κυριακή και η επόμενη εργάσιμη είναι η 24 Ιουνίου 2019 συν την προθεσμία των τριάντα (30) ημερών μετά την λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με τα ανωτέρω άρθρα της Διακήρυξης, οπότε προκύπτει η ημερομηνία 24 Ιουλίου 2019*» - ανεξαρτήτως της αντιφατικότητάς τους με τους έτερους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας βάσει των οποίων η απαιτούμενη ημερομηνία λήξης της εγγυητικής επιστολής είναι η 23.07.2019 και ανεξαρτήτως του αν οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα που επικαλείται – εν γένει αλλά και ειδικότερα αυτές που ρυθμίζουν την παράταση της προθεσμίας όταν η καταληκτική ημερομηνία συμπίπτει με κατά χρόνο εξαιρετέα μέρα - έλκονται εν προκειμένω σε εφαρμογή, δεδομένου ότι ρυθμίζουν προθεσμίες και όχι διάρκεια ισχύος δικαιολογητικών – είναι, σε κάθε περίπτωση απορριπτέοι ως αλυσιτελώς προβαλλόμενοι, δεδομένου ότι η προσφορά της «...» είναι απορριπτέα για τους προαναφερθέντες στην παρούσα σκέψη λόγους.

21. Επειδή, έτι περαιτέρω, δεδομένου ότι εκ των ως άνω διατάξεων της Διακήρυξης και δη εκ του άρθρου 2.2.2.1 αυτής, στο οποίο ορίζεται ρητώς ότι η απαίτηση περί της λήξης ισχύος της εγγυητικής επιστολής τίθεται επί ποινή απόρριψης της προσφοράς, λαμβανομένων υπόψη και των ανωτέρω στις σκ. 9 έως 17 διαλαμβανόμενων, προκύπτει σαφώς ότι, σε κάθε περίπτωση, η παραπάνω διαπιστωθείσα πλημμέλεια της εγγυητικής επιστολής της «...», συνιστά, όπως προαναφέρθηκε, παράβαση ουσιώδους όρου της Διακήρυξης ο οποίος θέτει επί ποινή αποκλεισμού απαίτηση, η, δε, παράβασή του οδηγεί κατά δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής στον αποκλεισμό της προσφοράς που τον παραβιάζει. Συνεπώς, η αναγραφή λήξης ισχύος της

εγγυητικής επιστολής σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που επί ποινή αποκλεισμού απαιτείται από τη Διακήρυξη, δεν μπορεί να καλυφθεί ούτε από τα υπόλοιπα στοιχεία αυτής, αλλά ούτε με εκ των υστέρων με παράταση του χρόνου ισχύος αυτής, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα (Α.Ε.Π.Π. 876/2019).

22. Επειδή, με τον πέμπτο λόγο η προσφεύγουσα προβάλλει ότι «Α. 1) α.- Στον ρητό και απαράβατο όρο της με αριθμό 7/2018 Διακήρυξης του κρινόμενου Διαγωνισμού, όπως αυτός διατυπώνεται στο άρθρο 2.1.4 «Γλώσσα» (σελ. 8 της Διακήρυξης), ορίζεται επί λέξει ότι: «... Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζονται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α' 188). Ειδικότερα, όλα τα δημόσια έγγραφα που αφορούν αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς και που θα κατατεθούν από τους προσφέροντες στην παρούσα διαδικασία, θα είναι νόμιμα επικυρωμένα, και η μετάφραση των εν λόγω εγγράφων μπορεί να γίνει είτε από τη μεταφραστική υπηρεσία του ΥΠ.ΕΞ., είτε από το αρμόδιο προξενείο, είτε από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 454 του Κ.Πολ.Δ. και 53 του Κώδικα περί Δικηγόρων, είτε από ορκωτό μεταφραστή της χώρας προέλευσης, αν υφίσταται στη χώρα αυτή τέτοια υπηρεσία. Επιτρέπεται αντίστοιχα η κατάθεση οποιουδήποτε δημόσιου εγγράφου και δικαιολογητικού που αφορά αλλοδαπή Επιχείρηση με τη μορφή επικυρωμένης φωτοτυπίας προερχόμενης είτε από το νόμιμο επικυρωμένο έγγραφο από το αρμόδιο Προξενείο της χώρας του προσφέροντος, είτε από το πρωτότυπο έγγραφο με την σφραγίδα "Apostile" σύμφωνα με την συνθήκη της Χάγης της 05-1-61. Η επικύρωση αυτή πρέπει να έχει γίνει από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 454 του Κ.Π.Δ. και 53 του Κώδικα περί Δικηγόρων ...». β.- Επίσης, στο άρθρο 2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» και ειδικότερα στην παράγραφο 2.4.3.1 αυτού (σελ. 19 της Διακήρυξης) ορίζεται ότι: «Τα στοιχεία

και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:... γ) Τεχνική προσφορά της αιτούμενης προμήθειας.

δ) Ότι περιγράφετε ως απαιτούμενο δικαιολογητικό στις τεχνικές προδιαγραφές», και στην παράγραφο 2.4.3.2 αυτού (επίσης σελ. 19 της Διακήρυξης) ορίζεται ότι: «Η Τεχνική Προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και προδιαγραφές όπως έχουν τεθεί από την Αναθέτουσα Αρχή στις «Τεχνικές Προδιαγραφές» της μελέτης ... Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων ειδών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης». γ.- Επίσης, σύμφωνα με την ρητή απαίτηση της Διακήρυξης του κρινόμενου Διαγωνισμού, όπως αυτή διατυπώνεται στις ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ της ΜΕΛΕΤΗΣ και συγκεκριμένα στην ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ (σελ. 43 της Διακήρυξης): «Η τεχνική περιγραφή θα συνοδεύεται από τις τεχνικές προδιαγραφές για τα υλικά πολυμερή ενισχυμένα με ίνες γυαλιού (GRP ή FRP) προϊόντων και λοιπών υλικών που θα χρησιμοποιηθούν από ενδεικτικά σχέδια. Ανεπαρκής ή ασαφής τεχνική προσφορά συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς και αποκλεισμό από το άνοιγμα της οικονομικής προσφοράς. Όλα τα υλικά θα συνοδεύονται με πιστοποιητικά (iso, τεχνικά φυλλάδια)». 2) α. - Στο άρθρο 80 «Αποδεικτικά μέσα» του Ν. 4412/2016 (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και ειδικότερα στην παράγραφο 10 αυτού, ορίζεται ειδικά ότι: «Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα ...». β.- Στο άρθρο 454 του Κ.Πολ.Δ. «Μετάφραση ξενόγλωσσων εγγράφων» ορίζεται ότι: «Αν το έγγραφο που προσάγεται έχει συνταχθεί σε ξένη γλώσσα, υποβάλλεται μαζί και επίσημη μετάφρασή του επικυρωμένη από το υπουργείο εξωτερικών ή άλλο αρμόδιο κατά το νόμο πρόσωπο ...». γ.- Στο άρθρο 36 του Ν. 4194/2013 (Κώδικας Δικηγόρων, Φ.Ε.Κ. 208/27.9.2013 τ. Α'), που αντικατέστησε το άρθρο 53 του παλαιού Κώδικα περί Δικηγόρων (το οποίο, σε κάθε περίπτωση, στο επίμαχο σημείο είχε την ίδια διατύπωση) , ορίζεται ότι: «... 2. Στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνονται: α) ... β) Η έκδοση επικυρωμένων αντιγράφων κάθε είδους εγγράφων ... γ) Η μετάφραση εγγράφων που έχουν συνταχθεί σε ξένη γλώσσα ... Η μετάφραση

έχει πλήρη ισχύ έναντι οποιασδήποτε Δικαστικής ή άλλης Αρχής, εφόσον συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που μεταφράστηκε ...».

δ.- Επίσης, στο άρθρο 282 του ν. 4412/2016 «Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) ορίζεται ότι: «1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VIII του Προσαρτήματος Β', παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών», και ε.- Στο άρθρο 284 του ν. 4412/2016 «Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα (άρθρο 62 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να προσκομίζουν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από τέτοιο οργανισμό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης με απαιτήσεις ή κριτήρια που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης».

Β. Η διαγωνιζόμενη εταιρεία «...», κατέθεσε με την Τεχνική Προσφορά της, για την απόδειξη της πλήρωσης των τεχνικών προδιαγραφών των υλικών που προτείνει και των υπηρεσιών που προσφέρει (πιστοποιητικά, iso, τεχνικά φυλλάδια), τα κάτωθι αρχεία: - αρχείο 07_ Τεχν. Φυλλάδιο II - Μετάφραση ....pdf - αρχείο 08_ Τεχν. Φυλλάδιο III - Μετάφραση Rubberlast.pdf - αρχείο 09_ Τεχν. Φυλλάδιο IV - Μετάφραση Ανοξειώτα.pdf - αρχείο 10_ Τεχν. Φυλλάδιο V - Μετάφραση ISO.pdf. Όλα τα ανωτέρω αρχεία έχουν κατατεθεί από την διαγωνιζόμενη εταιρεία «...» ως μεταφράσεις από την Αγγλική γλώσσα στην Ελληνική γλώσσα, χωρίς όμως να συνοδεύονται οι μεταφράσεις αυτές από το επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που μεταφράστηκε. Το στοιχείο αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση ισχύος της μετάφρασης, όπως απαιτείται από τις ανωτέρω διατάξεις του Νόμου, στις οποίες ρητά παραπέμπουν οι σχετικές διατάξεις και οι όροι της Διακήρυξης και επομένως οι προσκομιζόμενες μεταφράσεις δεν έπρεπε να ληφθούν υπόψη από τον Αναθέτοντα Φορέα. Συνακόλουθα, τα αποδεικτικά έγγραφα (πιστοποιητικά, iso, τεχνικά φυλλάδια), που πρέπει να συνοδεύουν την Τεχνική Προσφορά των διαγωνιζομένων οικονομικών φορέων για την απόδειξη της πλήρωσης των τεχνικών

προδιαγραφών των υλικών που προτείνουν και των υπηρεσιών που προσφέρουν, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις της Διακήρυξης και του Νόμου ουσιαστικά δεν προσκομίστηκαν από την συμμετέχουσα εταιρεία «...» και επομένως η Τεχνική Προσφορά της είναι ελλιπής και δεν αποδείχθηκε, γεγονός που την καθιστά απαράδεκτη και απορριπτή. Επομένως, και για τον λόγο αυτό έπρεπε να απορριφθεί η προσφορά της συμμετέχουσας εταιρείας «...» και να αποκλεισθεί από την συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας».

23. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2.1.4 «Γλώσσα» της Διακήρυξης «... Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζονται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α' 188). Ειδικότερα, όλα τα δημόσια έγγραφα που αφορούν αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς και που θα κατατεθούν από τους προσφέροντες στην παρούσα διαδικασία, θα είναι νόμιμα επικυρωμένα, και η μετάφραση των εν λόγω εγγράφων μπορεί να γίνει είτε από τη μεταφραστική υπηρεσία του ΥΠ.ΕΞ., είτε από το αρμόδιο προξενείο, είτε από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 454 του Κ.Πολ.Δ. και 53 του Κώδικα περί Δικηγόρων, είτε από ορκωτό μεταφραστή της χώρας προέλευσης, αν υφίσταται στη χώρα αυτή τέτοια υπηρεσία. Επιτρέπεται αντίστοιχα η κατάθεση οποιουδήποτε δημόσιου εγγράφου και δικαιολογητικού που αφορά αλλοδαπή Επιχείρηση με τη μορφή επικυρωμένης φωτοτυπίας προερχόμενης είτε από το νόμιμο επικυρωμένο έγγραφο από το αρμόδιο Προξενείο της χώρας του προσφέροντος, είτε από το πρωτότυπο έγγραφο με την σφραγίδα "Apostile" σύμφωνα με την συνθήκη της Χάγης της 05-1-61. Η επικύρωση αυτή πρέπει να έχει γίνει από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 454 του Κ.Π.Δ. και 53 του Κώδικα περί Δικηγόρων ...». Σύμφωνα, δε, με το άρθρο 2.4.3 «Περιεχόμενα Φακέλου "Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά"» της Διακήρυξης και ειδικότερα την παράγραφο 2.4.3.1 αυτού «Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων

στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:... γ) Τεχνική προσφορά της αιτούμενης προμήθειας. δ) Ότι περιγράφετε ως απαιτούμενο δικαιολογητικό στις τεχνικές προδιαγραφές». Επίσης, σύμφωνα με τις ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ της ΜΕΛΕΤΗΣ και συγκεκριμένα στην ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ (σελ. 43 της Διακήρυξης): «Η τεχνική περιγραφή θα συνοδεύεται από τις τεχνικές προδιαγραφές για τα υλικά πολυμερή ενισχυμένα με ίνες γυαλιού (GRP ή FRP) προϊόντων και λοιπών υλικών που θα χρησιμοποιηθούν από ενδεικτικά σχέδια. Ανεπαρκής ή ασαφής τεχνική προσφορά συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς και αποκλεισμό από το άνοιγμα της οικονομικής προσφοράς. Όλα τα υλικά θα συνοδεύονται με πιστοποιητικά (iso, τεχνικά φυλλάδια)». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 454 Κ.Πολ.Δ. «Μετάφραση ξενόγλωσσων εγγράφων», στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 2.1.4 της Διακήρυξης «Αν το έγγραφο που προσάγεται έχει συνταχθεί σε ξένη γλώσσα, υποβάλλεται μαζί και επίσημη μετάφρασή του επικυρωμένη από το υπουργείο εξωτερικών ή άλλο αρμόδιο κατά το νόμο πρόσωπο ...». Σύμφωνα, δε, με το άρθρο 36 του Ν. 4194/2013 (Κώδικας Δικηγόρων, Φ.Ε.Κ. 208/27.9.2013 τ. Α'), που αντικατέστησε το ομοίου περιεχομένου άρθρο 53 του παλαιού Κώδικα περί Δικηγόρων, στο οποίο επίσης παραπέμπει το άρθρο 2.1.4 της Διακήρυξης «... 2. Στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνονται: α) ... β) Η έκδοση επικυρωμένων αντιγράφων κάθε είδους εγγράφων ... γ) Η μετάφραση εγγράφων που έχουν συνταχθεί σε ξένη γλώσσα ... Η μετάφραση έχει πλήρη ισχύ έναντι οποιασδήποτε Δικαστικής ή άλλης Αρχής, εφόσον συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που μεταφράστηκε ...».

24. Επειδή, εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Διακήρυξη απαιτούσε επί ποινή αποκλεισμού την υποβολή στην τεχνική προσφορά των διαγωνιζομένων, των πιστοποιητικών, τεχνικών φυλλαδίων και ISO που αφορούν τα υλικά. Επίσης, της Διακήρυξης μη διακρίνουσας, όλα τα υποβαλλόμενα στην προσφορά έγγραφα που δεν είναι συντεταγμένα στην ελληνική γλώσσα, συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Εκ της ως άνω, δε, διατύπωσης της Διακήρυξης, ήτοι της πρόβλεψης ότι τα αλλοδαπά έγγραφα «συνοδεύονται από» επίσημη μετάφρασή τους στην

ελληνική γλώσσα, σαφώς προκύπτει ότι πρέπει να υποβάλλεται και το αλλοδαπό έγγραφο και η συνοδεύουσα αυτό μετάφραση. Επίσης, εκ των ως άνω άρθρων της Διακήρυξης προκύπτει ότι η απαίτηση προσκόμισης των επίμαχων πιστοποιητικών, τεχνικών φυλλαδίων και ISO αποτελεί αυτή καθ' εαυτή ρητή επί ποινή αποκλεισμού απαίτηση της Διακήρυξης. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα άρθρα 454 Κ.Πολ.Δ. και άρθρο 36 του Ν. 4194/2013, στα οποία, όπως προαναφέρθηκε, παραπέμπει η Διακήρυξη και συνεπώς αποτελούν κανονιστικό πλαίσιο διέπον το διαγωνισμό, μετάφραση νοείται μόνο η συνοδεύουσα το μεταφραζόμενο και έγγραφο και δη επικυρωμένο αντίγραφο αυτού. Ήτοι δεν μπορεί να νοηθεί μετάφραση αφεαυτής, χωρίς να προσκομίζεται το έγγραφο το οποίο μεταφράζει, κατά, δε, το άρθρο 454 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μετάφραση χωρίς το μεταφραζόμενο κείμενο στερείται αποδεικτικής δύναμης.

25. Επειδή, εν προκειμένω, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα, η «...», όσον αφορά τα υλικά, υπέβαλε με την προσφορά της τα κάτωθι αρχεία: α) αρχείο 07_ Τεχν. Φυλλάδιο II - Μετάφραση ....pdf, β) αρχείο 08_ Τεχν. Φυλλάδιο III - Μετάφραση Rubberlast.pdf - αρχείο 09_ Τεχν. Φυλλάδιο IV, γ) Μετάφραση Ανοξείωτα.pdf - αρχείο 10_ Τεχν. Φυλλάδιο V και δ) Μετάφραση ISO.pdf. Τα ως άνω έγγραφα αποτελούν μεταφράσεις από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα. Δεν υπέβαλε όμως καθόλου τα πιστοποιητικά, των οποίων τις μεταφράσεις υπέβαλε, ενώ, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, έπρεπε να συνυποβάλει επικυρωμένα αντίγραφα των μεταφραζόμενων πιστοποιητικών. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ούτε προσκομίσθηκαν τα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα πιστοποιητικά, κατά παράβαση της σχετικής απαίτησης της Διακήρυξης ούτε οι είναι νόμιμες οι προσκομισθείσες μεταφράσεις, κατά τα ανωτέρω κριθέντα. Συνεπώς οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι βάσιμοι και πρέπει να γίνουν δεκτοί.

26. Επειδή, κατόπιν της ως άνω κρίσης, η οποία στηρίζει αυτοτελώς την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απορρίψει κατά δεσμία αρμοδιότητα την προσφορά της «...», οι λοιποί λόγοι της προσφυγής

προβάλλονται αλυσιτελώς, καθώς η τυχόν αποδοχή ή απόρριψη των λοιπών σχετικών λόγων από την Α.Ε.Π.Π., κατ' ουδένα τρόπο μεταβάλλει την ως άνω διαληφθείσα δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής να απορρίψει την ως άνω προσφορά.

27. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

28. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο ύψους 740,00€ που κατέβαλε προσφεύγουσα, κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 243/10.06.2019 Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α.Π., κατά το μέρος που με αυτήν έγινε δεκτή η προσφορά της διαγωνιζόμενης «...».

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου ύψους 740,00€ στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 18 Ιουλίου 2019 και εκδόθηκε στις 7 Αυγούστου 2019 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Άννα Χριστοδουλάκου

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ασπασία Χατζηπασχάλη